

שרטוט 20

1. גיטין ו: "אמר רב יוסף מאן לימא לן" עד "ועוד הא ר' אביתר"

אמר רב יוסף: מאן לימא לן דר' אביתר בר סמכא הוא? ועוד, הא איהו דשלח ליה לרב יהודה: בני אדם העולין משם לכאן הן קיימו בעצמן איתנו (את) הילד בזונה והילדה מכרו ביין וישתו, וכתב ליה בלא שירטוט, וא"ר יצחק: שתים כותבין, שלש אין כותבין, במתניתא תנא: שלש כותבין, ארבע אין כותבין! א"ל אביי: אטו כל דלא ידע הא דר' יצחק לאו גברא רבה הוא? בשלמא מילתא דתליא בסברא - לחיי, הא גמרא היא, וגמרא לא שמיע ליה

2. מנחות לב. "ספר תורה שבלה" עד "הא מורידין עושין"

ספר תורה שבלה ותפילין שבלו אין עושין מהן מזוזה, לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה; הא מורידין - עושין, אמאי? הכא סתומות והכא פתוחות! דלמא להשלים

3. מנחות לב: "הא מורידין עושין והא בעיא" עד "ואידי ואידי"

הא מורידין - עושין, והא בעיא שרטוט! דאמר רב מניומי בר חלקיה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: כל מזוזה שאינה משורטטת - פסולה, ורב מנימין בר חלקיה דידיה אמר: שרטוט של מזוזה - הלכה למשה מסיני! תנאי היא; דתניא, ר' ירמיה אומר משום רבינו: תפילין ומזוזות נכתבות שלא מן הכתב, ואין צריכות שירטוט. והילכתא: תפילין לא בעי שרטוט, ומזוזה בעיא שירטוט

4. תוספות גיטין ו: ד"ה א"ר יצחק "וא"ת דאמר בהקומץ רבה" עד "והא דאמר בפ"ק דמגילה"

א"ר יצחק שתים כותבין - בה"ג פוסק כר' יצחק ואע"ג דפליג אמתניתא דיודע היה שאינה עיקר ואומר ר"ת וכן פי' ריב"א בשם רבינו אליהו דדוקא שמתכוין לכתוב הפסוק לדרשה כי הכא אבל כשאדם שולח איגרת לחבירו מותר שיכתוב לשון המקרא כדי לכתוב לשון צח בלא שירטוט מיהו בירושלמי פ' בתרא דמגילה משמע קצת דאסור דקאמר התם מהו לכתוב תרתין תלת מילין מן פסוקא ומייתי ר' מונא שלח כתב לר' אושעיא בר שימי ראשיתך מצער היה מאד ישגא אחריתך משמע שלא היה כותב אלא לשם איגרת שלומים ולא לדרשה ואעפ"כ היה מקפיד שלא לכותבו כסדר ומיהו הרבה מביא שם שנראה שהיו כותבין לדרשה דקאמר מר עוקבא שלח כתב לריש גלותא דהוה קאי ודמיר בזמרא פירוש כשהיה שוכב וקם היו מזמרין לפניו ישראל אל תשמח אל גיל בעמים וכן הרבה מביא שם וא"ת **דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף לב): ובפ"ב דמגילה (ד' יח): דתפילין אין צריכין שירטוט והלא אפי' שלש או ארבע תיבות צריכין שרטוט ואור"ת דתפילין לא בעי שרטוט על כל שיטה ושיטה אבל עושה שרטוט אחת למעלה וכותב תחתיו כמה שיטין ואור"ת דאין לשרטט תפילין על כל שיטה ושיטה כדאמר עלה בירושלמי בפ' במה מדליקין כל הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט וכן משמע בהקומץ רבה (שם דף לב): דקאמר התם תפילין אין צריכין שרטוט ופריך מהא דתניא ס"ת שבלה ותפילין שבלו אין עושין מהן מזוזות לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה הא מורידין עושין והא מזוזה בעי שרטוט ומשני תנאי היא ומדלא משני הכא במאי עסקינן במשורטטין משמע דאין רגילות לשרטט כלל לא ס"ת ולא תפילין והיינו משום דנקרא הדיוט ומיהו אם אין הסופר יכול לכתוב יפה בלא שרטוט צריך לשרטט על כל שיטה ושיטה משום זה אלי ואנוהו והא דאמר בפ"ק דמגילה (דף טז): דברי שלום ואמת מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה אור"ת דלאו היינו ס"ת דהא לא בעי שרטוט אלא היינו מזוזה וקרי ליה אמיתה של תורה על שם שיש בו שם יחוד מלכות שמים וכן פירש ר"ח וכן נראה דאי בס"ת כדפי' שם בקונטרס הא דפסלינן התם בפ"ב דמגילה (דף יט.) אדיפתרא ושלא בדיו דאתיא כתיבה כתיבה מדכתב (ירמיה לו) ואני כותב על הספר בדיו ואמאי לא ילפי מאמיתה של תורה ואי במזוזה מיירי ניחא דאם כן הייתי מצריך דוכסוסטוס כמו במזוזה והא דאמר במסכת סופרים (פ"א הל' א') אינו רשאי לכתוב א"כ סירגל ויריעה שאינה מסורגלת פסולה היינו ד' שרטוטין מלמעלה ולמטה ומצדדן ודוחק.**

5. תוספות סוטה יז: ד"ה כתבה "והא דאמרינן בהקומץ רבה ובמגילה" עד אבל ר"ת פירש"

כתבה איגרת פסולה - רש"י פירש אגרת בלא שרטוט בספר אמר רחמנא והלכה למשה מסיני שהספרים צריכין שרטוט ואי קשיא מאי איריא משום דנקראת ספר תיפוק לי דבלאו הכי אסור לכתוב שום פסוק בלא שרטוט דאמרי' בפ"ק דגיטין (דף ו:): אמר רב יוסף מאן לימא לן דר' אביתר בר סמכא הוא ועוד הא איהו דשלח ליה לרב יהודה בני אדם העולים משם לכאן הן קיימו בעצמם ויתנו הילד בזונה והילדה מכרו ביין וישתו וכתב ליה בלא שרטוט וא"ר יצחק שתיים כותבין שלש אין כותבין ואמרינן בסוף פרק מצות חליצה (יבמות דף קו:): אמר אביי האי מאן דכתב גיטא דחליצתא לכתוב הכי אקרינוה לדידה ממאן יבמי עד יבמי ופירוש משום דלא מצי למכתב שלש תיבות רצופין בלא שרטוט כדמסיק מר זוטרא שירטט וכתב ליה לכולה פרשתא מתקיף לה מר בר רב אדיי והא לא ניתן ליכתב והילכתא כמר זוטרא אע"ג דלא ניתן ליכתב תריץ אי לאו משום דנקראת ספר ה"א אע"ג דאסור לכתוב בלא שירטוט המגילה עצמה אינה פסולה קמ"ל דפסולה ונראה שלא היו המים בודקין על ידה מיהו לא ידענא אם שרטוט אותה בין שיטה לשיטה לאחר כתיבה אע"ג דבשעת כתיבה כתב באיסורא אי המגילה כשירה בהכי או לא **והא דאמרי'**

בהקומץ רבה (מנחות דף לב:) ובמגילה (דף יח:): הלכתא מזוזה צריכה שירטוט אבל לא תפילין נראה דהכי הילכתא גמירי לה דאין לו לשרטט תפילין דאי לא תימא הכי אלא הא דפסיק אבל לא תפילין דלא מיפסלי אי כתבן בלא שרטוט מיהו צריך לשרטט משום דאסור לכתוב בלא שרטוט א"כ הא דמקשה התם מהא דתפילין שבלו אין עושין מהן מזוזה שאין מורידין אותו מקדושה חמורה לקדושה קלה טעמא דאין מורידין אבל משום שרטוט לא ומשני תנאי היא אי הוה מצי לשרטט להו הוה מצי למימר במשורטטין אלא ש"מ דהכי גמירי לה דלא מצי לשרטט להו אבל ר"ת פירש הא דאמרי' שלש אין כותבין היינו אם לא שרטט כלל אבל אם שרטט בד' פאות הגליונים אע"פ דלא שרטט בין שיטה לשיטה חשוב שירטוט אפי' לענין ס"ת אלא משום זה אלי ואנוהו (שמות טו) צריך לשרטט בין כל שיטה ושיטה וכן מוכיח בפ"ק דמגילה (דף טז:): דברי שלום ואמת מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה ופירש ר"ח דלא היינו ס"ת אלא מזוזה ולישנא דאמיתה משמע כיחידה של תורה דהיינו מזוזה דיש בה עול מלכות שמים וכן עיקר דאי ס"ת ממש משתעי הווא קרא דואמת א"כ הא דגרסינן בפ"ב דמגילה (דף יט.) מגילה נקראת ספר ונקראת אגרת נקראת ספר שאם תפרה בפשתן פסולה מאי איריא משום ספר תיפוק ליה משום ואמת ונימא צריכה שירטוט ותפירה כאמיתה של תורה אלא ש"מ לשרטוט דמזוזה איצטריך דהתם תפירה ליכא ולענין תפירה נקראת ספר והשתא לא תקשי הא דפסקינן בהקומץ רבה (מנחות דף לב:) ובמגילה (דף יח:): הילכתא מזוזה צריכה שרטוט תפילין אין צריכין שרטוט ומקשה מהא דתפילין שבלו אין עושין מהן מזוזה לפי שאין מורידין הא משום שרטוט לא ומשני תנאי היא מדלא משני במשורטטין ש"מ דאפי' מנהג ליכא הואיל וכן אין צריך לשרטט דגרסינן בירושלמי בפרק במה מדליקין כל הפטור בדבר ועושהו נקרא הדיוט השתא י"ל הא דאין צריכין שרטוט היינו בין השיטין אבל בד' פאות צריכין שרטוט דלא גריעי משלש אין כותבין מיהא לפירושו לא תירץ מאי איצטריך למימר גבי מגילת סוטה דפסולה בלא שרטוט כיון דאפילו ס"ת הוא סגי ליה בשרטוט לארבע פאות מצאתי בתוספות רבינו יב"א במסכת גיטין שמעתי מר' אליהו הצרפתי שהיה אומר מה שאנו כותבים בכתבים בלא שרטוט ליכא למיחש דלא כתבין לשום פסוק אלא לאמירה בעלמא לפרוס בשלום בלשון עברי או לדבר בו בלשון צח אבל כשכותב שמביא אותו לשום פסוק כי האי גוונא אסור למכתב בלא שרטוט ולא ידענא מנלן לכתוב בפירושים פסוקים בלא שרטוט כשמביא לשום פסוק.

6. רמב"ן גיטין ו: ד"ה ותפילין "עוד אפשר לומר" עד "ובתשובת הגאונים"

ותפילין שאינן צריכים שרטוט אפשר לי לומר מדאמר רחמנא במזוזה צריכה מכלל דתפילין לא צריכי, וא"ת א"כ לימא רחמנא הלכה בתפילין, יש לי להשיב אם נאמרה הלכה בתפילין שלא יהו צריכין שרטוט הייתי אומר ק"ו למזוזה שקדושתה קלה מהן, לפיכך נאמרה הלכה במזוזה שצריכה מכלל דתפילין אינן צריכין, שאם תאמר ק"ו לתפילין שקדושתן חמורה מן המזוזה, א"כ לשתוק רחמנא מהלכה של מזוזה לגמרי והכל היו בכלל שרטוט, שסרגול תורה שבכתב הלל"מ הוא כדאמרינן במס' מגילה ירושלמי (פ"א ה"ט), מדאיצטריך למימר הלכה במזוזה ש"מ שתפילין אינן צריכין שרטוט, **עוד אפשר לומר שתפילין ומזוזה כיון שלא ניתנו לקרות בהן מן הדין אינן צריכין שרטוט, שאין שרטוט אלא בס"ת ושאר ספרים שניתנו לקרות בהם כדי שלא יתערבו השיטות וירוצו קורא בהם, ואתיא הלל"מ והצריכה שרטוט למזוזה, אבל תפילין בדין הם עומדין ואינן צריכין שרטוט כלל שלא ניתנו לקרות בהם אלא מחופין וטמונין הן בעורן ותפורים בגידין שא"ל לקרות בהם כלל, ובתשובת הגאונים מצאתי תשובה כטעם הזה לרב נטרונאי גאון ז"ל כך ראינו דכל דבר שהוא משום קדושה צריך שרטוט ואסור לכתוב פסוק אחד בלא שרטוט חוץ מן התפילין מפני שמצותן לכרכן לקמען כקמיע ולא לקרות בהם כל עיקר כספרים.**

7. תוספות מנחות לב: ד"ה הא "ואמר רבינו תם דס"ת" עד "וקצת תימה"

הא מורידין עושין והא בעיא שרטוט - וא"ת דילמא במשורטטי וי"ל דלא היו רגילין לשרטט ספר תורה ותפילין כיון דלא בעו שרטוט כדאמרינן בירושלמי בפ"ק דשבת כל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט ובסדר רב עמרם מביאו **והא**

דאמרינן בספ"ק דמגילה (דף טז:) דברי שלום ואמת מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה לא כמו שפירש שם בקונטרס דמיירי בס"ת ממש אלא במזוזה קאמר שהיא אמיתה של תורה שיש בה מלכות שמים וכדמוכח הכא דמזוזה בעיא שרטוט ותדע דאי בספר תורה כפירוש הקונטרס היה לו לדרוש מדנקראת ספר כדרשינן התם דרשא אחריתי מדנקראת ספר ומיהו י"ל דאי מדנקראת ספר הוה ליה לאשכוחי חד עניינא דלא ליבעי שרטוט כיון דנקראת כמו כן איגרת כדאמרינן נמי (מגילה דף יט.) לענין תפירה דלא צריך לתופרה כולה בגידין ובירושלמי משמע כפירוש הקונטרס דמספר תורה עצמה יליף דקאמר התם נאמר כאן דברי שלום ואמת ונאמר להלן אמת קנה ואל תמכור מה להלן צריך שרטוט אף כאן צריך שרטוט משמע דאיירי בכל התורה כולה דאכל התורה כולה כתיבא קרא **ואמר רבינו תם דס"ת בעי שרטוט משום (שמות טו) זה אלי ואנוהו אבל תפילין דמכוסין בעור לא בעו שרטוט דלא שייך בהו נוי** וקצת תימה דבסמוך ילפינן מזוזה מס"ת בג"ש כתיבה לענין כתיבת אגרת ואמאי לא ילפינן מינה ס"ת ממזוזה לענין שרטוט וכ"ת לענין כתיבה לא ילפינן הא לקמן בעי למילף לענין כתיבה על האבנים ומהא דאמרינן במסכת סופרים (פ"א) מסרגלין בקנים וכותבין בדיו עוד נמי אמרינן התם דכל יריעה שאינה מסורגלת פסולה משם אין ראייה דדילמא בשרטוט עליון איירי דאי אפשר לכתוב שלש תיבות או ארבע בלא שרטוט כדתיבא בפ"ק דגיטין (דף ו:): אבל שרטוט בין שיטה לשיטה אפשר דלא בעיא ומהא אמר שנוהגין לכתוב באגרות שלומים ארבע וחמש תיבות מן הפסוק בלא שרטוט משום דלא אסרו אלא דוקא שכותב הפסוק לדרשא כי ההוא עובדא דרבי אביתר דגיטין אבל מה שאדם כותב באגרת מן הפסוק לדבר צחות שרי בלא שרטוט ומיהו משמע בירושלמי דאסור בכל ענין שאפי' באגרת שלומים היו מהפכים הפסוק ולא היו כותבים אותו ככתבו דקאמרינן בפ"ג דמגילה מהו מיכתב תרתין תלת מילין מן הפסוק מר עוקבא שלח לריש גלותא דהוה דמיך וקאי בזימרי ישראל אל תשמח (ישראל אל) בעמים [אל] גיל וחולק על הש"ס שלנו דקאמר בגיטין (דף ז.) דשירטוט וכתב ליה רבי זעירא כתב ולא זכר יואש המלך ולא כתב כדכתיב המלך יואש רבי ירמיה שלח כתב לרבי יודן לשנוא את אהוביך ולאהוב את שונאיך שלח רבי אבהו אבל תמר תמרורים בתמרוריה היא עומדת ובקשנו למתקנה ולשוא צרף צרף (ירמיה ו) רבי מנא שלח כתב לרבי אושעיא בר שמאי ראשייתך מצער היה ואחריתך מאד תשגיח (איוב ח), מ"ר.

8. מנחות לב: "אמר רב יהודה אמר שמואל כתבה אגרת" עד "ואמר רב יהודה אמר שמואל תלאה במקל"

אמר רב יהודה אמר שמואל: כתבה אגרת - פסולה; מ"ט? אתיא כתיבה כתיבה מספר

9. תוספות מנחות לב: ד"ה כתבה מתחילת התוספות עד "והא דיליף כתיבה"

כתבה אגרת פסולה מ"ט אתיא כתיבה כתיבה מספר - פירש בקונטרס איגרת בלא שרטוט וקשה דלעיל אמרינן שרטוט של מזוזה הלכה למשה מסיני והכא יליף כתיבה כתיבה ומפרש ר"ת אגרת מקרא ולא מסורת שלא דקדק בחסירות ויתירות אלא כאגרת בעלמא והא דיליף כתיבה כתיבה לא כמו שפירש בקונטרס מוכתב לה ספר כריתות דכמה חסירות ויתירות יש בגט דיתיהוויין דיתיבויין חמשה חמשה יודין וגם חסירות כגון למהך ושרטוט נמי אשכחן דבעי בגט ועוד מספר הכתוב בגט לאו למעוטי אגרת דלספירת דברים הוא דאתא כדאמרינן בגיטין (דף כא:) ומיהו בפרק שני דגיטין (דף כ:): דאמרינן דספר דגט אתא למעוטי שנים וג' ספרים וה"ה דנמעט נמי כתבו אגרת כמו בפרק שני דסוטה (דף יז:): דדרשינן תרווייהו מספר ועוד יש לפרש דיליף הכא מסוטה דמעטין בפרק שני דסוטה כתבה איגרת מדכתיב בספר ובפירוש הקונטרס לשון אחר דיליף מכתוב זאת זכרון וצ"ע אמאי לא ילפינן ליה גט כתיבה כתיבה דליפסול בהכי (או) מדכתיב ביה ספר ואין לפרש אגרת ר"ל בעמודים קצרים שאינם רחבים כג' פעמים למשפחותיכם כדאמר לעיל (דף ל.) ולא ירבה בדפין שנראה כאגרת דהא אמרינן לעיל מזוזה שעשאה שתיים שלש ואחת כשירה ואע"פ שפירשתי שצריך לדקדק בחסירות ויתירות אין להקשות מהא דתנן בפרק השואל (ב"מ דף קא:) דמשכיר חייב בכל דבר שהוא מעשה אומן ומשמע בגמרא דשוכר חייב במזוזה דחובת הדר היא דהתם לא מיירי אלא בבנייני הבית ומקום מזוזה נמי דהוה על השוכר כדאמר התם משום דלא מעשה אומן הוא דאיפשר בגובתא דקניא היינו מעשה שהוא בגוף הבית עצמו, מ"ר.

10. סוטה יז: "כתבה איגרת" עד יח. "כתבה על שני דפין" ורש"י ד"ה איגרת, דספר

כתבה איגרת - פסולה, בספר אמר רחמנא;

רש"י

אגרת - בלא שרטוט.

בספר אמר רחמנא - והלכה למשה מסיני שהספרים צריכין שרטוט.

11. מגילה טז: "דברי שלום ואמת" עד "ומאמר אסתר" ורש"י ד"ה כאמיתה של תורה

דברי שלום ואמת, אמר רבי תנחום, ואמרי לה אמר רבי אסי: מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה

רש"י

כאמיתה של תורה - כספר תורה עצמו, שרטוט הלכה למשה מסיני.

12. תוספות גיטין ו: ד"ה א"ר יצחק "והא דאמר בפ"ק דמגילה" עד סוף התוספות

א"ר יצחק שתים כותבין - בה"ג פוסק כר' יצחק ואע"ג דפליג אמתניתא דיודע היה שאינה עיקר ואומר ר"ת וכן פי' ריב"א בשם רבינו אליהו דדוקא שמתכוין לכתוב הפסוק לדרשה כי הכא אבל כשאדם שולח איגרת לחבירו מותר שיכתוב לשון המקרא כדי לכתוב לשון צח בלא שירטוט מיהו בירושלמי פ' בתרא דמגילה משמע קצת דאסור דקאמר התם מהו לכתוב תרתין תלת מילין מן פסוקא ומייתי ר' מונא שלח כתב לר' אושעיא בר שימי ראשיתך מצער היה מאד ישגא אחריתך משמע שלא היה כותב אלא לשם איגרת שלומים ולא לדרשה ואעפ"כ היה מקפיד שלא לכותבו כסדר ומיהו הרבה מביא שם שנראה שהיו כותבין לדרשה דקאמר מר עוקבא שלח כתב לריש גלותא דהוה קאי ודמיר בזמרא פירוש כשהיה שוכב וקם היו מזמרין לפניו ישראל אל תשמח אל גיל בעמים וכן הרבה מביא שם וא"ת דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף לב:) ובפ"ב דמגילה (ד' יח:) דתפילין אין צריכין שירטוט והלא אפי' שלש או ארבע תיבות צריכין שרטוט ואור"ת דתפילין לא בעי שרטוט על כל שיטה ושיטה אבל עושה שרטוט אחת למעלה וכותב תחתיו כמה שיטין ואור"ת דאין לשרטט תפילין על כל שיטה ושיטה כדאמר עלה בירושלמי בפ' במה מדליקין כל הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט וכן משמע בהקומץ רבה (שם דף לב:) דקאמר התם תפילין אין צריכין שרטוט ופריך מהא דתניא ס"ת שבלה ותפילין שבלו אין עושין מהן מזוזות לפי שאין מורדין מקדושה חמורה לקדושה קלה הא מורדין עושין והא מזוזה בעי שרטוט ומשני תנאי היא ומדלא משני הכא במאי עסקינן במשורטטין משמע דאין רגילות לשרטט כלל לא ס"ת ולא תפילין והיינו משום דנקרא הדיוט ומיהו אם אין הסופר יכול לכתוב יפה בלא שרטוט צריך לשרטט על כל שיטה ושיטה משום זה אלי ואנוהו **והא דאמר בפ"ק דמגילה (דף טז:)** **דברי שלום ואמת מלמד שצריכה שרטוט כאמיתה של תורה אור"ת דלאו היינו ס"ת דהא לא בעי שרטוט אלא היינו מזוזה וקרי ליה אמיתה של תורה על שם שיש בו שם יחוד מלכות שמים וכן פירש ר"ח וכן נראה דאי בס"ת כדפי' שם בקונטרס הא דפסלין התם בפ"ב דמגילה (דף יט.) אדיפתרא ושלא בדיו דאטיא כתיבה כתיבה מדכתיב (ירמיה לו) ואני כותב על הספר בדיו ואמאי לא ילפי מאמיתה של תורה ואי במזוזה מיירי ניחא דאם כן הייתי מצריך דוכסוסטוס כמו במזוזה והא דאמר במסכת סופרים (פ"א הל' א') אינו רשאי לכתוב אא"כ סירגל ויריעה שאינה מסורגלת פסולה היינו ד' שרטוטין מלמעלה ולמטה ומצדדין ודוחק.**

13. מגילה יט. "מגילה נקראת ספר" עד "אמר רב נחמן"

ואמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: מגילה נקראת ספר ונקראת אגרת, נקראת ספר - שאם תפרה בחוטי פשתן פסולה, ונקראת אגרת - שאם הטיל בה שלשה חוטי גידין כשרה,

14. תוספות מנחות לב: ד"ה הא "והא דאמרין בספ"ק" עד "ומיהו י"ל"

ע"ל

15. חידושי הגרי"ז על הרמב"ם הל' מגילה (הקטע הא' קודם פ"ב)

עיין עמוד הבא

שליכה שרעו כתיבתה, וסי' ומחזה תרוויחו חזא מילתא
 יניחו זכא, דתרוויחו כתיבה של תורה יניחו, וממילא דגם
 חפילין היו שייכים להלכה של שרעו, אי לאו משום טעמא
 שהן מחופין. וזכא מבוארת היעז ג"כ סוגיית הגמ' במנחות
 דף ל"ב דליפלו חנאי ואמוראי בשרעו דמחזה, דרב חמא
 בר גוריא אמר רב דמחזה שאינה משורטעת פסולה ורב
 מימיין בר חלקי דודי אמר דשרעו של מחזה הלמימ,
 ומייתי שם חנא דברייתא דמחזה אינה לריכה כלל שרעו,
 ולהלן בסוגיא שם קאמר שמואל דאם כחזה אגרה פסולה
 משום דילפינן כתיבה כתיבה, ובפירש"י שם דהיו שכתבה
 בלא שרעו, ובחוס' שם הקשו דהא לעיל אמרין דשרעו
 של מחזה הלמימ ולמה לן גז"ש דכתיבה כתיבה, ולפירש"י
 מבואר דשמואל פליג וסי' דלא נאמרה הלכה במחזה דלריכה
 שרעו ורב מגז"ש דכתיבה כתיבה הוא דילפינן לה, כאשר
 קן מוכרח להך חנא דברייתא דסי' דמחזה אינה לריכה כלל
 שרעו, ובע"כ דלא נאמרה אליב"ה הלכה במחזה, ולאמרה
 קשה שיחלקו בדבר שהוא הלמימ. חולס לפמ"ש הדברים
 מבוארים היעז, דבאמת הוא לכו"ע דלא נאמרה הלכה מיוחדת
 במחזה שחב"א לריכה שרעו, ורק דרמז"ח סובר דגם מחזה
 נכללה בהלכה של שרעו הנאמרה על תורה, וזכו דקאמר
 דשרעו של מחזה הלמימ, ר"ל דגם מחזה נכללה בהלכה
 של שרעו, ותנא דברייתא ושמואל סי' דבהלכה דתורה צעו
 שרעו היא רק כסי' ולא שייכה למחזה, חולס החוס'
 לטעמיהו דסי' דסי' אינה לריכה שרעו, ובע"כ דנאמרה
 הלמימ מיוחדת על מחזה דלריכה שרעו מדון מחזה עמיה,
 וזכו שהקשו דאיך יתכן ששמואל יחלוק על כך הילכתא, ולמי' **גז"ש דכתיבה כתיבה.**

ולפי המבואר גרסה, דהא דמגילה נקראת ספר והא
 דדרשין מקרא דדברי שלום ואמת דהרי היא כלמיתה
 של תורה, באמת שני דינים נפרדים הם, ולא שייכי כלל
 להדדי, דהא דנקראת ספר הוא לענין הדינים הנאמרים
 בסי', ותלוס דין סי' שבו, וע"ז הוא דנקראת ספר,
 ודין מגילה דין סי' בכל אלו הדינים, והא דדרשין מקרא
 דדברי שלום ואמת דהרי היא כלמיתה של תורה הוא דבר
 אחר לגמרי, והוא לענין דין שרעו דנתבאר דאינו תלוי
 כלל בדין סי' רק בחורה עמיה, דחורה אינה נכתבת אלא
 בשרעו, וע"ז הוא דבא הקרא דדברי שלום ואמת דגם הכתוב
 במגילה הרי הם כדברי תורה שאינם נכתבים אלא בשרעו,
 באופן דהדין דדברי שלום ואמת דהרי היא כלמיתה של
 תורה לא נאמר כלל על עמיה של המגילה, רק על הדברים
 הכתובים במגילה שהם כדברי תורה לענין שרעו, אבל
 דין עמיה של מגילה כתיבתה ותפירתה מקרא דבספר הוא
 דשמעינן לה. ובאמת שכן הם הדברים מבוארים להדיא
 בירושלמי פ"א דמגילה ה"א רבי חלבו ר"י בשם ר' לעזר
 נאמר כאן דברי שלום ואמת ונאמר להלן אמת קנה ואל
 תמכור הרי היא כלמיתה של תורה מה זו לריכה שרעו אף
 זו לריכה שרעו מה זו ניתנה להידרש אף זו ניתנה להידרש,
 הרי להדיא מדברי הירושלמי כמ"כ דהא דהרי היא כלמיתה
 של תורה, לא על המגילה נאמר רק על הדברים עמיה הכתובים
 במגילה שהם כדברי תורה, וכדנקיט לה לענין שעינו
 להידרש, וכייל בירושלמי גם לדין שרעו צדדי כך דיתתו
 להידרש, משום דגם דין שרעו צדדי תלוי ומש"י, וכן הן
 דברי הרמב"ם שכתב דלריכה שרעו כחורה עמיה. ולפי"ז
 הרי מיוצגת היעז קושית החוס' למ"ל לקרא דדברי שלום
 ואמת שריכה שרעו ותוי"ל מדנקראת ספר, ולפי ה"ל
 אחי שפיר, דהא דנקראת ספר הוא רק לענין הדינים התלויים
 בדין סי', אבל דין שרעו הנאמר על תורה עמיה לא
 שמעינן לה מקרא דבספר, רק מהקרא דדברי שלום ואמת,
 דכתוב

24 **הדושי מרן** **הלכות**

דכתוב במגילה הרי הוא כדברי תורה, ומש"ה הוא
 דלריכה שרעו וכש"י.
והנה יע"ש בחוס' גיטין דף ו' שהקשו עוד על פירש"י
 דלמיתה של תורה היינו סי' ח"כ הא דפסלין
 החס בפ"ב דמגילה דהיפחרא ושלג בדיו דלחיא כתיבה
 כתיבה מדכתיב ואזי כותב על הספר בדיו אמאי לא ילפא
 מלמיתה של תורה עכ"ל, ולפמ"ש ג"ז ח"ש, דהא דהרי היא
 כלמיתה של תורה שייך רק לענין שרעו צבד דהוא דין
 הנאמר על החורה עמיה דחורה צעו שרעו וכש"י, אבל
 דין ספר דו"י, יסודם הוא מדיו סי', וזה לא נאמר כלל צדק
 דדברי שלום ואמת שיהא דין המגילה כסי', ומש"ה שפיר
 לריכין ע"ז לגז"ש דכתיבה כתיבה.

הלכות מגילה

במגילה דף ע"ז דברי שלום ואמת וכו' מלמד שריכה
 שרעו כלמיתה של תורה, יע"ש בפירש"י
 דלמיתה של תורה היינו ספר תורה עמיה דשרעו שלו הוא
 הלמימ, חולס בחוס' במנחות דף ל"ב הקשו ע"ז מהא
 דלחיא לקמן דף י"ב אמר ר"ה בר גוריא אמר רב מגילה
 נקראת ספר ונקראת אגרה נקראת ספר שאם תפרה בחוטי
 פשתן פסולה וכו' ואם יומא דדין שרעו דמגילה וליך מספר
 תורה ח"כ למה לנו קרא דדברי שלום ואמת ותפיק לן
 מדנקראת ספר, וכמו דילפינן מזה דאינה תפורה אלא בגידין
 כסי' ה"י נילוף מזה דלריכה שרעו כסי', וע"ש בדבריהם
 שוכיחו מזה קושיו או דסי' באמת לא צעו שרעו,
 ולמיתה של תורה פירושו מחזה, דדין שרעו שלה הוא
 הלמימ כמבואר במנחות דף ל"ב שם, ומש"ה הוא דלריכין
 להקרא דדברי שלום ואמת להקשה למחזה לענין דין שרעו
 ולא כסי', ע"ש בדבריהם.

והנה ברמב"ם פ"ב מה' מגילה הל"ע ז"ל אין כותבין
 את המגילה אלא בדיו על הגויל או על הקלף כסי'
 וכו' וריכה שרעו כחורה עמיה וכו' ואינה תפורה אלא
 בגידין כסי' עכ"ל, ויבנו כפירש"י דדין שרעו של מגילה
 וליך מסי' ולא ממחזה, וכשעתו שפסק לעיל בפ"א מה' **ה**
 חפילין ה"ב דגם שרעו של סי' הלמימ, אלא דיש לדקדק
 בלשון הרמב"ם, דלענין הדינים דאינה נכתבת אלא על הגויל
 או על הקלף ואינה תפורה אלא בגידין נקט בלשני כסי',
 ולענין דדין דלריכה שרעו נקט בחורה עמיה, ולריך ביאור
 שינוי הלשון. והגרא"ה ללמוד מזה, דהא דסי' צעו שרעו
 אין זה מהדינים של סי', רק דיסוד דין זה נאמר על תורה
 עמיה, דחורה צעו שרעו כתיבתה, ודבר זה יש ללמוד
 גם מדברי הרמב"ם פ"א מה' חפילין הל"ג שכתב שם ז"ל
 הלמימ שאין כותבין סי' ולא מחזה אלא בשרעו אבל
 חפילין אינם לריכין שרעו לפי שהן מחופין עכ"ל, וע"ז
 למה לנו טעמא דחפילין לפי שהן מחופין, והא כיון דיסוד
 הדין דשרעו כסי' ומחזה הוא הלמימ, ובחפילין ליכא
 הילכתא, וא"כ ממילא דלא צעו שרעו, ולמה לן עמיה צדדי,
 וכו' טעמא דהלכה אחא לאשמעינן, וע"ז חולס לפי ה"ל
 הדבר מבואר היעז, דבאמת עיקר דין שרעו אינו תלוי כלל
 בדין סי' ומחזה, רק עיקר ההלכה נאמרה על תורה עמיה